

A mikor *Savoyai Jenő* a malplaquet-i csatában legyőzte a francia hadsereget (mellesleg az urat a francia hadvezetés korábban mindenre alkalmatlannak nyilvánította, ezért hagyta el az országot: mint látjuk, a kisczarda szellemiség végighúzódik a történelmen), a Napkirály kissé idegesen, ujjaiával az asztalon dobolva jegezte meg: hát elfelejtette az Isten, mi mindent tettem érte?

Laci és Fodor

Bizony, elfelejtette. Rosszul teszi a politikus, ha a sikert transzcendens hatalmaktól várja. Még akkor is, ha semmi más támogatóra nem számíthat. Mostanában nagyon plasztikusan el tudom képzelni *Demszky Gábort*, kissé idegesen, ujjaiával az asztalon dobolva megjegyzi: hát elfelejtette a Sátán, hogy mi mindent tettem érte? Mert hát szabad demokrata pártelnök más fórumhoz aligha fohászkozhat. Pedig úgy tűnik, megkapja, amit kért: *Demszky Gábor* nyilatkozatai szerint az SZDSZ a mérleg nyelve kíván lenni a 2002-es választások után. Az is lesz. Egy jól kitarázott mérleg nyelve ugyanis a nullára mutat.

Érthető, hogy Fidesz (amely formáció emberi kvintesszenciájának az SZDSZ-es sajtó *Kövér Lászlót* tekinti) jókedvvel, bőszséggel szemléli az SZDSZ vesszőfutását. A köztük lévő törésvonal nagyon mélyen húzódik. Váratlan bizonyítékot találtam erre egy 1978-ban kiadott versgyűjteményben. Az alábbi mű címe **Laci és Fodor, szerzője Eörsi István**, a szabad demokrata szellemiséggel teletankolt, költőnek látszó tárgy. Érdemes kettéválasztani a versben az esztétikumot és a politikát. Tehát: „Laci szerint / nem jó srác a Fodor: / felakasztott egy macskát / szadiból. / Meg tudnád

mondani, / a Fodor mért szadi? / Nem tudta megmondani, / csak azt, hogy sohase jó, / ha felakasztják / a macskát, / mert a macska nem arra való.”

Ilyen apróságokon múlik a történelem. Laci már akkor megpróbálta korlátozni *Fodor* szabad akaratát, bimbózó egyénisége kiteljesedését, mintegy előfutaraként a mai jobboldali erőpolitikának, Fodor pedig már akkor sikraszállt a másság elfogadtatásá, az emberi jogok konok érvényesítése mellett, ahogy egy leendő szabad demokrata politikushoz illik. Ez lehet az ellentétek gyökere. Figyelemre méltó, hogy Laci nem tudta pontosan definiálni, hogy végül is mi a baja Fodorral, egy zavaros kifogással élt – „nem arra való” –, ami a rosszul értelmezett és korszerűtlen hagyománytiszteletre utal, míg Fodor realpolitikushoz méltó racionalitással tudta, merte és tette. Innen bármikor levezethető Laci máig élő frusztrációja és kisebbségi érzése.

Mint már utaltam rá, más kérdés a vers esztétikuma, az teljesen rendben van, méltó **Eörsi Istvánhoz**, és ha van olyan ember, aki szerint az egész mű egy fenomenális hülyeség, az náci. Sajnos mindez csak múltba néző okoskodás, a mai SZDSZ-en nem segít. Talán mégis jöjjön a Sátán. *Marcel van Hamersveld* és *Michiel Klinkhamer* holland történészek a Könyörtelen messianizmus című kötetükben meggyőző bizonyítékok ismertetésével számolnak le a kommunistákhoz fűződő illúziók utolsó foszlányaival is. Nagyon találó mottót választottak *Goethe* Faustjából. „Mefisztó: De most másképp áll a dolog: / mint ördög, ki nem juthatok. / Faust: Mért nem mégy ablakon repülén? / Mefisztó: Mert hát szellem, s ördögre az a törvény, / hogy ott mehet csak ki, ahol besompolyog.” Nagyjából ennyit tehet még a Sátán jövőre az SZDSZ-ért: stílszerűen, a törvényt áthágva, kiröpteti őket az ablakon. Új generációs krampuszaikkal együtt.